

EDUCATIEVE MASTER IN DE MUZIEK EN PODIUMKUNSTEN

HOGESCHOOL GENT

TOETS NIEUWE OPLEIDING • ADVIESRAPPORT

12 FEBRUARI 2019

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	8
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Eindoordeel.....	11
3	Beoordelingsproces	12
4	Overzicht oordelen	13
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	14
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	15
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	17
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	18

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De inrichting van de educatieve master in muziek en podiumkunsten, naar aanleiding van het besluit van de Vlaamse Regering (17-11-2017), is voor KASK & Koninklijk Conservatorium binnen de School of Arts van HoGent een nieuw maar logisch hoofdstuk in haar lange traditie in het opleiden van kunstpedagogen. Al sinds 2011 huizen de specifieke lerarenopleidingen audiovisuele kunsten, beeldende kunsten, drama en muziek samen op de Bijlokecampus. Het fysiek samenbrengen van deze opleidingen heeft de voorbije jaren samenwerkingen en expertise-uitwisseling tussen studenten en docenten overheen de opleidingen versterkt, bijvoorbeeld op vlak van onderwijs- en evaluatievormen, dit zonder de eigen specifieke linken naar de domeinopleiding en het werkveld uit het oog te verliezen. Voor de opmaak van dit dossier werd in april 2018 een divers samengestelde werkgroep opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van de vier specifieke lerarenopleidingen, de vier domeinopleidingen en leden van de dienst studentenaangelegenheden en onderwijsvernieuwing.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) vindt dat in de domeinspecifieke leerresultaten (DLR's), die opgesteld werden in samenwerking met alle School of Arts in Vlaanderen, de basiscompetenties van de leraar prominent aanwezig zijn. Deze DLR's werden verder vanuit de KASK-&-Conservatorium-visie op onderwijs vertaald in een heldere en consistente set van klemtonen. Met de toevoeging van drie opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) wordt volgens de commissie een compacte set van doelstellingen bekomen met voldoende artistieke specificiteit. De commissie vindt wel dat de sterktes van de opleiding waaronder innovatie en zelfontplooiing nog meer in de OLR's naar voor mogen komen. De commissie apprecieert de integratie van de domein- en de educatieve component, de uitwerking van klare leerlijnen en de aandacht voor interdisciplinariteit, artistieke diversiteit en cross-over, met duidelijke internationale benchmarking.

De drie leerlijnen onderwijs, onderzoek en kunstagogiek/kunsteducatie borgen in grote lijnen het behalen van de DLR's en OLR's. Er komt een krachtig curriculum tot stand waarin samengewerkt wordt met het werkveld (als opdrachtgevers en beoordelaars), met de andere kunsteducatieve masters en met de UGent (vakgroep onderwijskunde). Het programma heeft oog voor actuele thema's zoals inclusie, participatie en ICT, en faciliteert samenwerking binnen de opleiding muziek en podiumkunsten en met de opleiding beeldende en audiovisuele kunsten. De commissie is ervan overtuigd dat door de geïntegreerde masterproef de transfer van vaardigheden en competenties van de domeincomponent naar de educatieve component en vice versa verder zal worden gestimuleerd. Hoewel het aantal uren stage voldoet aan de afspraken met de VLIR en ze zeker diversiteit en groeikansen bieden aan de studenten, vindt de commissie dit aantal een absoluut minimum. Voor de LIO-studenten wil de commissie extra aandacht vragen voor voldoende diversiteit in de stages en in de LIO-opdrachten. De commissie ziet voldoende heterogene competenties en heeft vertrouwen in de synergie van de personeelsequipe.

Het evaluatiebeleid van HoGent is uitgebreid en overzichtelijk uitgewerkt. Deze opleiding kiest voor zeven klemtonen op toetsing, waarbij authentiek toetsen, peer-assessment/-coaching en de betrokkenheid van het werkveld krachtige uitgangspunten zijn. De studenten zullen een duidelijke uiteenzetting krijgen van de belangrijkste criteria bij toetsing van artistiek-educatieve realisaties, de concrete uitwerking vraagt nog aandacht. Er is voldoende aandacht voor de formatieve aspecten van evalueren.

De commissie heeft vertrouwen in het plan voor deze educatieve master in muziek en podiumkunsten van KASK & Conservatorium, HoGent en doet de volgende aanbevelingen:

- Gezien de toekomstige integratie van de kunsten in het algemeen onderwijs, zou een minimale stage in het reguliere dagonderwijs opgenomen moeten worden. Op die manier kunnen de studenten in hun opleiding kennismaken met het basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs, wat volgens de commissie drempelverlagend werkt naar de toekomst toe.
- De opleiding dient een betere omschrijving te geven van de masterproef en de daaraan gekoppelde beoordelingscriteria voor de 24 studiepunten (12 studiepunten domein en 12 studiepunten educatief). De opleiding dient te voorzien in de uitwerking van een studenten- en docentenvademecum om de functie en het doel van de masterproef voor de betrokkenen duidelijk en uniform te omschrijven.
- De opleiding dient nog een visie te ontwikkelen over de aanpak of integratie van internationalisering en grootstedelijk beleid in het programma.
- De eisen en de criteria waaraan het digitaal ontwikkelportfolio moet voldoen om de voortgang, visie en reflectie op de artistieke lespraktijk van de student weer te geven, moeten nog duidelijker omschreven worden. Verder zal geëvalueerd moeten worden welke werklust dit voor de studenten en docenten met zich zal meebrengen.
- De opleiding dient nog een methodiek op te zetten om de toetscriteria te evalueren.

De commissie die de educatieve master in de muziek en podiumkunsten heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en de toelichtende gesprekken die zijn gevoerd.

Den Haag, 12 februari 2019

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor educatieve masteropleiding in muziek en podiumkunsten.

Melissa Bremmer
(voorzitter)

Katrien Goossens
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

KASK & Koninklijk Conservatorium biedt de educatieve masteropleiding in muziek en podiumkunsten aan als een academisch gerichte opleiding, met twee varianten. Enerzijds een initiële masteropleiding van 120 studiepunten, toegankelijk voor houders van een bachelordiploma in het studiegebied van de muziek of podiumkunsten. Anderzijds een verkort traject van 60 studiepunten, toegankelijk voor houders van een masterdiploma in het studiegebied van de muziek of podiumkunsten. De initiële masteropleiding omvat een domeincomponent en een educatieve component, van elk 60 studiepunten. In het verkort traject, waarbij de student reeds in het bezit is van een masterdiploma in de kunsten, volgt de masterstudent enkel de 60 studiepunten van de educatieve component.

De DLR's werden uitgewerkt in overleg met alle School of Arts in Vlaanderen. De 13 leerresultaten werden geoptimaliseerd op basis van een uitgebreide bevraging bij stakeholders, afgetoetst aan de descriptors van de Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS) voor niveau 7 en tevens op VLHORA-niveau goedgekeurd. De opleiding heeft deze DLR's verder vertaald naar 7 klemtonen voor de onderwijsleeromgeving van de educatieve masteropleiding en dit in lijn met de visie op onderwijs van het KASK & Koninklijk Conservatorium. De klemtonen in de opleiding worden als volgt omschreven:

1. Een persoonlijk project van de student (cfr. o.m. DLR's 1,7 en 8), waarbij eigen doelstellingen worden geformuleerd om het studietraject en het onderwijsproces vorm te geven. Dit vergt individuele begeleiding.
2. De praktijk staat centraal: (cfr. o.m. DLR's 1,2,3 en 4) waarbij de educatieve praktijk richting geeft aan de individuele invulling van de masterproef.
3. Samenwerken en informeel leren (cfr. o.m. DLR's 3, 5,6,12 en 13) waarbij verschillende vormen van informeel en activerend leren worden ondersteund door hedendaagse didactische werkvormen die samenwerken faciliteren.
4. Specialistisch en interdisciplinair (cfr. o.m. DLR 12) waarbij studenten specialistisch worden opgeleid; met ruimte voor interdisciplinariteit.
5. Interactie met maatschappij en werkveld (cfr. o.m. DLR's 6, 10 en 13) waarbij studenten opgeleid worden tot actoren die in co-creatie met andere partners kunnen bijdragen tot een kritische, creatieve en open samenleving.
6. Theoretische vorming en kritische reflectie (cfr. o.m. DLR's 7,9 en 11) waarbij het aanreiken van referentie- en denkkaders, in zowel onderwijskundige, maatschappelijke als artistieke materie, opleidt tot zelfstandige en mondige individuen.
7. Onderzoekend (cfr. o.m. DLR's 7 en 8) waarbij de onderzoekende houding uit de bacheloropleiding uitgebreid wordt naar praktijkonderzoek met een onderwijskundig en kunst-educatief luik.

Hieraan heeft de educatieve masteropleiding in de muziek en podiumkunsten nog drie OLR's toegevoegd. Hierbij zetten OLR 1, 2 en 3 sterk in op integratie van leraar en vakdomein door steeds de koppeling te maken naar kunsteducatieve processen, projecten en leeromgevingen. In OLR 1 wordt de interdisciplinariteit verankerd en aangesloten op de eisen van het werkveld. Via OLR 2 en 3 wordt de betrokkenheid in sociale integratie en maatschappelijke participatie benadrukt.

Het studieprogramma wordt opgebouwd rond drie leerlijnen die in tal van internationale masters terug te vinden zijn en omschrijven welke competenties binnen welke leerlijn van het educatieve luik worden bereikt. De leerlijnen zijn onderwijs, onderzoek en kunstagogiek en kunsteducatie. Deze drie leerlijnen liggen aan de basis van het curriculum en zijn in de twee opleidingsjaren terug te vinden. Het gebruik van uniforme kaders voor zowel audiovisuele en beeldende kunsten als muziek en podiumkunsten zal samenwerking tussen de verschillende disciplines faciliteren. In de drie opleidingsjaren is ook steeds de combinatie van theorie en praktijk aanwezig, waarbij het praktijkgedeelte toeneemt naarmate de opleiding vordert. De opleidingsonderdelen 'krachtige leeromgevingen' en 'klasmanagement en reflectie' worden georganiseerd door de vakgroep onderwijskunde van de faculteit psychologie en pedagogische wetenschappen van de Universiteit Gent. In het nieuwe curriculum krijgt de vakdidactiek meer studiepunten, wordt het aantal stage-uren t.o.v. de SLO minstens behouden en wordt het werken in een professionele context verder inhoudelijk uitgediept via de masterproef. De masterproef zal volgens de gesprekspartners in de toekomst meer mogelijkheden genereren in kunstagogisch onderzoek, daar waar het in de vroegere SLO-opleiding eerder als een voorsmaakje werd gebruikt. Voor de stage zal de opleiding een breed werkveld betrekken van deeltijds kunstonderwijs, het kunst secundair onderwijs tot organisaties die actief zijn in het organiseren van sociaal artistieke projecten.

Overwegingen

De commissie oordeelt dat de klemtonen en de toegevoegde OLR's voor deze opleiding duidelijk op niveau 7 van de VKS geformuleerd zijn en in lijn zijn met de DLR's. De commissie beschrijft de visie van KASK & Koninklijk Conservatorium waaraan deze klemtonen en de OLR's gelieerd zijn, als haalbaar. De commissie ziet in de OLR 1,2 en 3 duidelijk de integratie van de domeincomponent en de educatieve component terug. De commissie vindt het sterk dat via OLR1 de interdisciplinariteit verankerd is en de aansluiting op de actuele eisen van het werkveld wordt verzekerd. Wel vraagt de commissie zich af waarom de toegevoegde OLR's, met name OLR2 en OLR3, niet meer onderscheidend van elkaar geformuleerd werden en waarom ze niet nog meer aansluiten bij verschillende aspecten van het profiel van de opleiding. In OLR3 mocht het voor de commissie duidelijker gaan over het innoverend vermogen of de kritische reflectie. De keuze om dezelfde OLR's te hanteren binnen alle educatieve masters in de kunsten vindt de commissie bevorderend voor het ontstaan van samenwerking tussen de opleidingen. Hierdoor kan er binnen KASK en Koninklijk Conservatorium alleen al interdisciplinaire openheid en constructieve kruisbestuiving optreden, wat binnen eenzelfde hogeschool al heel wat mogelijkheden oplevert. De commissie vindt het heel positief dat de theoretische vorming niet behandeld wordt als een noodzakelijk kwaad en ziet in de samenwerking met de vakgroep onderwijskunde (UGent) duidelijk de wil om de algemeen pedagogische kaders te vertalen naar de didactiek van de kunstvakken en de domeinoverschrijdende vakdidactiek.

Hoewel de opleiding de nodige aandacht heeft geschonken aan de internationale benchmarking van de opleiding, mist de commissie nog visie over de aanpak of integratie van internationalisering en grootstedelijk beleid in het programma. De ontwikkeling van een expliciet plan zou de opleiding kunnen helpen om aan de doelstellingen hieromtrent te voldoen. In het gesprek geeft de opleiding aan dat de component grootstedelijkheid via OLR 2 zeker aan bod zal komen, waar het gaat over participatie en sociale integratieprojecten en de rol die de leraar daarin kan opnemen. Wat internationalisering betreft zal het voor de studenten in het tweejarig traject gemakkelijker zijn om de mobiliteit te realiseren. Verder loopt er een docentenuitwisseling met Sibelius academy en werd er recent (na het indienen van het aanvraagdossier) een schoolbrede visie uitgeschreven rond internationalisering.

De commissie vindt dat de opleiding het werkveld zo breed mogelijk in het vizier houdt, maar mist, gezien de toekomstige integratie van de kunsten in het kunstsecundair onderwijs, een verplichte, minimale stage in het ASO of basisonderwijs.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De commissie stelt vast dat de initiële masteropleiding 120 studiepunten omvat met een domeincomponent en een educatieve component van beide 60 studiepunten, hierbij bevat de educatieve component 30 studiepunten voor praktijk. Binnen de domeincomponent van de educatieve master krijgt het curriculum vorm aan de hand van de visie, doelstellingen, leerresultaten en leerlijnen van de domeinopleiding. Deze richten zich op het realiseren van brede afstudeerprofielen via een constructief, ondersteunend en vertrouwen gevende aanpak. De integratie van de educatieve component en de domeincomponent wordt in de opleiding sterk benadrukt. Dit wordt duidelijk in de toegevoegde OLR's, in de realisatie van de vakdidactiek en in de masterproef. De vakdidactiek wordt uitgewerkt in het educatieve domein en de masterproef wordt evenwichtig uit beide componenten opgebouwd.

De commissie ziet dat het studieprogramma wordt opgebouwd rond drie educatieve leerlijnen (Onderwijs, onderzoek, kunstagogiek en kunsteducatie), dit wordt geconcretiseerd in een curriculum met verschillende didactische werkvormen. In het curriculum staan interdisciplinariteit, vakoverschrijdend en multidisciplinair werken en leren centraal. Dit wordt bewerkstelligd doordat studenten binnen diverse opleidingsonderdelen aan collaboratief en coöperatief leren doen. Hiervoor ontmoeten de studenten elkaar in de peerfeedback en peerevaluatie van verschillende modules. Daarnaast zal de student tijdens de opleiding een aantal onderzoekscycli doorlopen en wordt hij getraind 'to teach as a researcher'. Met het doorlopen van onderzoekscycli beoogt de opleiding dat de student ervaart hoe hij door zelfsturing en vernieuwing van bestaande theoretische kaders zijn eigen onderwijspraktijk kan versterken. Uit de modulebeschrijving wordt het duidelijk voor de commissie dat het programma ruimte biedt aan actuele thema's zoals diversiteit, inclusie, participatie en ICT.

De commissie stelt vast dat de stage in het programma over drie opleidingsonderdelen wordt gespreid: stage I, stage II en de masterproef. Stage I bestaat uit observatie- en participatielessen (minimaal 24 lestijden) en een meso-activiteit¹. Voor stage II volbrengt de student minimaal 16 lestijden observatie en participatielessen, daarnaast kan de student kiezen uit twee opties. In optie één (30 lestijden) ligt de klemtoon op onderwijs en in optie twee wordt naast 12 lestijden in het onderwijs ook stage uitgevoerd in een sociaal-artistisch project. Met stage in het onderwijs richt de opleiding zich op deeltijds kunstonderwijs (DKO) en secundair onderwijs (SO). In de masterproef zal, afhankelijk van de gekozen optie in stage II, de tegenovergestelde onderzoeksfocus gekozen worden waarbij in functie van het uitrollen van het onderzoek nog minimaal 18 lestijden stage zullen worden uitgevoerd. Over de verschillende stage-onderdelen heen zal de student dus minimaal 40 lestijden effectief lesgeven en dit in een zo gevarieerd mogelijke onderwijscontext. De student houdt voor alle onderdelen van de stage een individueel (digitaal) stageportfolio bij. Dit stageportfolio maakt integraal deel uit van de stage en wordt als dusdanig meegenomen in eindbeoordeling van de student. Tijdens de stage kan de student rekenen op individuele begeleiding van de bij de stage betrokken docenten en de (vak)mentoren² en op ondersteuning bij de aanmaak van het (digitaal) stageportfolio.

¹ Meso-activiteit: activiteiten eigen aan een leerkracht maar buiten het klaslokaal.

² (vak)mentoren: leraren van de hospiteerklassen of medewerkers van scholen, instellingen en organisaties waar de student in het kader van zijn stage meewerkt aan projecten

De commissie stelt vast dat conform de decretale verankering, deze opleiding in twee trajecten zal worden aangeboden: het initiële traject voor generatiestudenten en het verkorte traject voor zij-instromers. Wat de stage betreft wordt er in het verkorte traject voorzien in een inservice-training, zoals beschreven in de stagegids. In het verkorte traject zal de student enkel de 60 studiepunten van de educatieve component opnemen. De vakdidactieken in het curriculum zullen steeds parallel, in het verkort traject, of voorafgaand, in het initieel traject, aan de stage worden georganiseerd om zo een maximale transfer van kennis en vaardigheden te stimuleren.

De commissie stelt vast dat de geïntegreerde masterproef in het initiële traject bestaat uit 24 studiepunten, waarvan 12 studiepunten vanuit de educatieve component en 12 studiepunten vanuit de domeincomponent zullen worden ingevuld. Beide componenten bestaan uit studiepunten praktijk én studiepunten theorie. Op die manier wordt het mogelijk voor de student om de educatieve component en de artistieke component met elkaar te verbinden. In het verkorte traject zal de student worden vrijgesteld van de 12 studiepunten uit de domeincomponent.

Op basis van een helder overzicht van de competenties in het docentenkorps ziet de commissie dat bij het KASK & Koninklijk Conservatorium de diverse expertises in huis zijn. Er wordt, vooral via personeelsvolume, veel geïnvesteerd in individuele en gespecialiseerde begeleiding. Wat betreft infrastructurele voorzieningen kan KASK & Koninklijk Conservatorium ook uitpakken met de recent vernieuwde muzieklokalen voor de afdeling jazz/pop en muziekproductie, die in september 2018 in gebruik werden genomen.

Overwegingen

De commissie is positief over het compacte curriculum met een duidelijke koppeling aan de DLR's en OLR's, waarbij de basiscompetenties van de leraar nadrukkelijk aanwezig zijn in de uitwerking van elk onderdeel van de educatieve master. In de verdienstelijke eerste uitwerking van de studiefiches ziet de commissie dat er duidelijk wordt gewerkt aan krachtige leeromgevingen, waarbij het klasmanagement en de zelfreflectie en communicatieve vaardigheden van de student klaar en duidelijk worden ontwikkeld. De commissie is ervan overtuigd dat de academische basis voor de algemene didactiek, die door de vakgroep onderwijskunde van de UGent wordt ingevuld, de transfer in de opleiding vanuit deze basis zeker zal versterken. Hoewel de leermethoden expliciet aan bod komen in de specifieke vakdidactiek vraagt de commissie extra aandacht voor het ontwikkelen van de creatieve leraar-kunstenaar. Zo leert men om procesgericht de creatieve kunstzinnigheid van leerlingen te bevorderen, dit om te borgen dat kunsteducatie meer wordt dan het bijbrengen van technische vaardigheden. Daarnaast mag de ontwikkeling van innovatieve competenties in de studiefiches meer tot uiting komen, momenteel lijken blended learning en ICT-ondersteunde werkvormen weinig aandacht te krijgen. Ter voorbereiding op de participatie en uitvoering van sociaal-artistieke projecten, ziet de commissie in het programma duidelijk de interdisciplinariteit terugkomen op theoretisch niveau (binnen de masterseminaries) en op kunst-educatief niveau (binnen kunst-didactische/agogische vakken). Gezien het belang van de ervaring in het artistiek samenwerken voor wie interdisciplinaire kunstprojecten wil opzetten, mist de commissie binnen het curriculum nog expliciet de mogelijkheid voor studenten zelf tot samenwerken binnen de uitvoerende kunsten.

De commissie is heel positief over het gebruik van wisselende werkvormen zoals collaboratief leren, werkcolleges, intervisie, peerfeedback en –assessment. Dit zorgt ervoor dat studenten steeds hun eigen pedagogisch en vakdidactisch handelen in vraag stellen als motor voor verdere groei. De commissie vindt wel dat in de beschrijving van het programma, het ondernemerschap en het internationaal perspectief onderbelicht blijft. Hoewel ze op basis van de gevoerde gesprekken zeker aanwezig zijn, komen ze ook niet expliciet terug in de 3 leerlijnen. Deze belangrijke aspecten voor de educatieve masters in de kunsten mogen meer in de verf gezet worden in het programma.

De commissie waardeert de keuze van deze opleiding om in te zetten op samenwerking met andere kunst-educatieve masters, maar ook met de Universiteit Gent, met het onderwijs en met een uitgebreid netwerk van sociaal-artistieke organisaties. De commissie is ervan overtuigd dat het KASK & het Koninklijk Conservatorium daarvoor voldoende inzet op de vakdidactische en de pedagogische begeleiding, waarbij er bijzondere aandacht is voor peerfeedback, intervisie en het digitaal portfolio als belangrijke pedagogische instrumenten.

Het gewicht van de praktijkcomponent in de opleiding is conform het decreet. Volgens de commissie heeft de opleiding in de stageverdeling oog voor de diversiteit aan onderwijsvormen en inclusief onderwijs. De commissie vindt het positief dat er nu reeds een gedetailleerde lijst van stagemogelijkheden in sociaal-artistiek projectwerk beschikbaar is. Wel wil de commissie aandacht vragen voor de diversiteit in stage voor alle studenten, ook voor de LIO-studenten. Daarnaast beveelt de commissie een minimale stage in het reguliere (secundair) onderwijs aan voor alle studenten. Gezien de toekomstige integratie van de kunsten in het algemeen onderwijs worden basisonderwijs en algemeen secundair onderwijs opgenomen in de didactieken, maar volgens de commissie ontbreekt er nog een opdracht waarmee je de student fysiek laat kennismaken met het basis- en het secundair onderwijs. Wel vraagt de commissie zich af of de doelstellingen om het werkveld volledig af te dekken haalbaar zijn in 40 stage-uren.

De commissie is ervan overtuigd dat de masterproef zal bijdragen aan het kunsteducatief onderzoek en beveelt een betere beschrijving van de masterproef-opdracht aan. Het duidelijker uitwerken van een studenten en docentenvademecum zal bijdragen aan een betere invulling van de functie en het doel van deze masterproef.

De commissie kan tijdens de gesprekken kennismaken met een gemotiveerd opleidingsteam met heterogene competenties. De commissie is positief over de personeelssamenstelling en vindt de pedagogische bezetting en de visie op begeleiding beloftevol.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De commissie stelt vast dat KASK & Koninklijk Conservatorium, geënt op het evaluatiebeleid van de HoGent, zeven klemtonen legt. Via de klemtonen op authenticiteit en evaluatie als leermiddel wordt bijzondere aandacht geschonken aan de transfer van de leerresultaten naar de vakdidactieken en de transfer van verworven competenties in de vakdidactieken naar de reële praktijkcontexten. Met de aandacht voor formatieve aspecten van evalueren komt men tegemoet aan de onderwijsvisie en de leervormen van deze master. Doordat studenten in evaluatiemomenten in interactie treden met hun docenten worden zij in hun zelfsturing ondersteund. Deze zelfsturing, peerfeedback en peerassessment gesprekken worden vastgelegd in het (digitaal) ontwikkelportfolio. Door de actieve rol die de studenten zelf spelen in peerfeedback, leren ze gepaste sociale en communicatieve vaardigheden in te zetten bij toekomstige evaluaties en beoordelingsprocessen als leraar.

De commissie stelt vast dat het werkveld betrokken is bij evaluatie van stages en de masterproef. Beiden worden beoordeeld d.m.v. permanente evaluatie door docenten en (vak)mentoren afkomstig uit de hospiteerscholen, instellingen en organisaties waar de student in het kader van zijn stage mee samenwerkt. Er wordt voorzien in evaluatie-afspraken, wat de verdeling proces en product betreft en de toewijzing aan de verschillende componenten.

De commissie stelt vast dat via studentenbevragingen de evaluaties en (taak)belasting van deze nieuwe opleiding jaarlijks zal worden bevestigd bij de studenten door de cel kwaliteitszorg binnen KASK & Koninklijk Conservatorium. In samenspraak met de opleidingscommissie kan de input van studenten leiden tot aanpassingen en/of optimalisatie van het programma.

Overwegingen

De commissie vindt de gekozen evaluatievormen congruent met de verschillende leervormen. De nadruk op formatief toetsen vindt de commissie passend bij de onderwijsvisie en de leervormen van deze educatieve master.

De commissie vindt het goed dat er wordt overgestapt van een geschreven portfolio op een digitaal portfolio, hierin zal de voortgang, visie en reflectie op de artistieke lespraktijk vorm krijgen en wordt het mogelijk om ook videobeelden of geluidsfragmenten te integreren. Wel doet de commissie de aanbeveling om de eisen waaraan dit ontwikkelportfolio moet voldoen concreet te benoemen. Zowel de studenten als de docenten zullen baat hebben bij een duidelijke communicatie over de criteria, OLR's of DLR's waaraan dit portfolio wordt gekoppeld. De werklast die dit digitaal portfolio met zich meebrengt en of het tegemoetkomt aan de vooropgestelde functie zal zeker moeten worden geëvalueerd. De opleiding dient een betere omschrijving te geven van de opdracht en de daaraan gekoppelde beoordelingscriteria voor de masterproef van 24 studiepunten (12 studiepunten domein en 12 studiepunten educatief). De opleiding dient te voorzien in de uitwerking van een studenten- en docentenvademecum om de functie en het doel van de masterproef voor de betrokkenen duidelijk en uniform te omschrijven.

De commissie vindt dat het verloop van de stage-evaluatie transparant wordt beschreven en heeft vertrouwen in de evaluatie door de participatie van verschillende beoordelaars uit verschillende contexten. De commissie beveelt de opleiding wel aan om hiertoe nog een duidelijk evaluatiesysteem van de toetscriteria te ontwikkelen om zo de toetsbekwaamheid van de beoordelaars te borgen.

2.4 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de Educatieve masteropleiding in de muziek en podiumkunsten voldoende.

De commissie spreekt eenduidig haar vertrouwen uit in de competentie van het opleidingsteam om deze geïntegreerde opleiding zoals beoogd te organiseren. De commissie apprecieert de heldere visie en het compact curriculum waarin de basiscompetenties duidelijk terugkomen. Het programma met drie duidelijke leerlijnen in onderwijs, onderzoek en kunstagogiek/kunsteducatie maakt een heldere koppeling met de DLR's en OLR's. Deze opleiding kan de instromende studenten opleiden tot de creatieve, reflectieve en innovatieve leraars in de kunsten die de opleiding voor ogen heeft. De aanbevelingen die de commissie hierbij wil maken, doen geen afbreuk aan het oordeel maar kunnen helpen om de opleiding verder te optimaliseren. De commissie beveelt aan om in het opleidingsdesign de sterktes van de opleiding beter te profileren. In de invulling van de stages rekening te houden met de toekomstvisie over de integratie van kunsten in het algemeen onderwijs. Het ontwikkelen van een helder masterproef-handleiding/draaiboek voor studenten, docenten en werkveld zodat de functie en het doel voor alle betrokkenen omschreven wordt en sterk praktijkonderzoek kan opleveren.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe Opleiding specificatie Educatieve Graduaatsopleiding en Educatieve Masteropleiding”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 8 juni 2018

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 10 december 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 10 december 2018 om 15:00 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Filip Rathé**, OP vakgroep klassieke muziek / Opleidingscommissievoorzitter Muziek / Lid werkgroep TNO / Titularis diverse opleidingsonderdelen bachelor en master muziek
- **Jan Steen**, OP vakgroep film, foto en drama / Opleidingscommissievoorzitter drama / Lid werkgroep TNO / Titularis diverse opleidingsonderdelen opleiding drama en muziek
- **An De Bisschop**, OP vakgroep theoretische omkadering van de kunsten / Titularis opleidingsonderdelen Didactiek en Agogiek van de Kunstdiscipline en Sociaal Artistiek Project (alle SLO's)
- **Pascal Desimpelaere**, Diensthoofd Studentenaangelegenheden en onderwijsvernieuwing / Penhouder TNO-dossier
- **Karen Van Petegem**, Studietrajectbegeleider en studiebegeleider / SLO's / Lid werkgroep TNO / Titularis ontwikkelingspsychologie (huidige SLO's) / Stagebegeleiding SLO Muziek
- **Ann Saelens**, OP vakgroep film, foto en drama / Lid Werkgroep TNO / Titularis seminars communiceren en reflecteren (alle SLO's) / Titularis vakdidactiek SLO drama / Titularis onderwijsstage SLO Drama

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 10 december 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de drie generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 12 februari 2019.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Naam, Adres, telefoon, e-mail, website instelling	HOGENT School of Arts, Geraard De Duivelstraat 5, B-9000 GENT +32 (0) 924 333 02 koen.goethals@hogent.be, https://www.schoolofartsgent.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Wim De Temmerman, Decaan School of Arts, wim.detemmerman@hogent.be, +32 (0) 243 36 20
Naam associatie	Associatie Universiteit Gent
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Educatieve master in de muziek en podiumkunsten
Afstudeerrichtingen	<ul style="list-style-type: none"> • Muziek; • Drama.
Niveau en oriëntatie	Master
(Bijkomende) titel	Master of Arts
(Delen van) studiegebied(en)	Muziek en Podiumkunsten
ISCED benaming van het studiegebied	0114 – Teacher Training with Subject Specification
Opleidingsvarianten:	<ul style="list-style-type: none"> • Regulier traject; • Verkort traject
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Gent
Studieomvang (in studiepunten)	<ul style="list-style-type: none"> • Regulier traject: 120 • Verkort traject: 60
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	-

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

Deze domeinspecifieke leerresultaten kunnen niet autonoom gehanteerd worden, maar dienen samen gelezen te worden met de desbetreffende domeinspecifieke leerresultaten van de gerelateerde vakmaster(s). Samen vormen zij de domeinspecifieke leerresultaten voor de educatieve masteropleiding.

1. De educatieve master muziek en podiumkunsten beheerst gespecialiseerde theoretische en praktische kennis, vaardigheden en attitudes die de basiscompetenties voor leraren zoals geformuleerd in (...) ondersteunt. Hij/zij is in staat om die kennis, vaardigheden en attitudes uit te breiden, te actualiseren, te verbreden, te verdiepen en te verbinden met actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen. Hij/zij kan die kennis en vaardigheden inzetten om voor lerenden uitdagende artistieke leeromgevingen te creëren en kan op basis van die kennis, vaardigheden en attitudes eigen nieuwe ideeën voor het onderwijs, het kunstonderwijs en/of de kunsteducatieve sector ontwikkelen en aan de realiteit te toetsen.
2. De educatieve master muziek en podiumkunsten creëert een artistieke leeromgeving die in al haar didactische componenten (leerdoelen, leerinhouden, leer- en ontwikkelingsmaterialen, werk- en groepeeringsvormen, evaluatie en feedback) aansluit bij de beginsituatie van een leergroep en individuele lerenden en pro actief is ten aanzien van de diversiteit in de leergroep.
3. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan een positief leer- en leefklimaat creëren, en door doelgerichte activiteiten en formele en informele interacties de brede persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontplooiing van lerenden ondersteunen.
4. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan de organisatie van onderwijs- en leeractiviteiten efficiënt op korte en lange termijn plannen, met het oog op het evidence informed creëren van een gestructureerde, creatieve, veilige en stimulerende artistieke leeromgeving.
5. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan op een adequate manier communiceren met ouders of verzorgers met diverse taalachtergronden in diverse talige situaties met het oog op informatie-uitwisseling, het stimuleren van de betrokkenheid en participatie en het samen ontwikkelen van constructieve strategieën om het leerproces van de lerenden te ondersteunen en te stimuleren.
6. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan constructief samenwerken met externe partners met het oog op het verrijken van het onderwijs- en vormingsaanbod en het faciliteren van de interactie tussen kunstenveld, onderwijs en arbeidsmarkt.
7. De educatieve master muziek en podiumkunsten is in staat om, zelfstandig, kritisch en reflectief het beschikbare (inter)nationaal onderzoek op academisch niveau in het domein van het leraarschap in het algemeen en zijn discipline muziek, drama of dans in het bijzonder te kunnen ontsluiten en inzichten toe te passen.
8. De educatieve master muziek en podiumkunsten ontwikkelt een eigen visie op basis van de mogelijkheden en grenzen van verschillende theoretische paradigma's in onderwijskundig, (vak)didactisch en vakinhoudelijk onderzoek
9. De educatieve master muziek en podiumkunsten is in staat om een volledige onderzoekscyclus te doorlopen, relevant voor het onderwijs, het kunstonderwijs en/of de kunsteducatieve sector.
10. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan op basis van een actieve en onderzoekende houding voor beroepsvernieuwing creatief bijdragen aan beleid en ontwikkeling van een school, culturele instelling en kunsteducatieve organisatie, enz.
11. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan door onderzoekend leren, kritische zelfevaluatie en -reflectie zijn functioneren richting geven, bijsturen en vernieuwen.
12. De educatieve master muziek en podiumkunsten kan constructief samenwerken met collega's en daarin initiatief nemen, deelnemen en leiding geven aan disciplinair en interdisciplinair teamoverleg.

13. De educatieve master muziek en podiumkunsten is in staat om over onderwijskundige thema's, het lerarenberoep, en zelf ontwikkelde strategieën voor de onderwijspraktijk te communiceren met collega's en andere stakeholders in het onderwijs en kunstenveld en als professional deel te nemen aan het maatschappelijk debat.

Datum validatie: 15 oktober 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Melissa Bremmer, Lector Kunsteducatie en senior docent aan de opleiding Muziek en Master Kunsteducatie, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten;

Paul Timmermans, eredocent SLO Onderwijskunde voor toekomstige leraren Muziek/Drama/Muziektherapie en Audiovisuele Vorming/Multimedia voor toekomstige masters muziekpedagogie aan LUCA;

Marc Rutten, algemeen teamleider en onderwijskundige tbv Academic Affairs en Quality Management Conservatorium Maastricht;

Nadine Delannoy, voormalige algemeen directeur in het Kunst Secundair Onderwijs, Koninklijke Balletschool Antwerpen;

Geert Lavrysen, directeur Stedelijk Conservatorium voor Muziek Woord en Dans Hasselt;

Indira Reynaert, studente FLOT (lerarenopleiding) aan Fontys hogescholen.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Roxanne Figueroa Arriagada** beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Katrien Goossens**, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO-gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Aanvraagdossier TNO Educatieve master in de muziek- en podiumkunsten.

Bijlagen bij het aanvraagdossier:

- Inhoudstafel bijlagen
- Bijlage 1: Beschrijving Vlaamse Kwalificatiestructuur niveau 7
- Bijlage 2: Domeinspecifieke Leerresultaten educatieve master muziek en podiumkunsten
- Bijlage 3: Domeinspecifieke Leerresultaten Master of Arts in de muziek
- Bijlage 4: Domeinspecifieke Leerresultaten Master of Arts in het drama
- Bijlage 5: Onderwijsvisie KASK & Koninklijk Conservatorium
- Bijlage 6: Curricula en studietrajecten van de educatieve master in de muziek en podiumkunsten.
- Bijlage 7: Overzicht eerste ontwerp van studiefiches
- Bijlage 8: Infobundel masterseminaries 2018-2019
- Bijlage 9: Organigram School of Arts KASK & Koninklijk Conservatorium
- Bijlage 10: Praktische nota opleidingsonderdelen stage
- Bijlage 11: Visienota masterproef educatieve master
- Bijlage 12: Overzicht personeel verbonden aan de huidige specifieke lerarenopleiding
- Bijlage 13: Overzicht infrastructuur en voorzieningen
- Bijlage 14: Onderwijs- en examenregeling School of Arts KASK & Koninklijk Conservatorium
- Bijlage 15: Afsprakenkader toelatingsvoorwaarden voor de educatieve master in de kunsten.
- Bijlage 16: Evaluatiebeleid HOGENT
- Bijlage 17: Illustratief voorbeeld stagegids: specifieke lerarenopleiding 2017-2018
- Bijlage 18: Illustratief voorbeeld mastergids beeldende en audiovisuele kunsten 2017-2018
- Bijlage 19: Overzicht werkveld
- Bijlage 20: ZER-rapporten opleidingen beeldende kunsten, audiovisuele kunsten, drama en muziek

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe opleiding educatieve master in de muziek en podiumkunsten.

